

Emil Ağayev

ADPU-nun nəzdində Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kolleci

e-mail: emilaghayev93@mail.ru

XARKOVDA UCALDILAN “NİZAMİ GƏNCƏVİ “ HEYKƏLİ (ƏSƏRİN SƏNƏTŞÜNASLIQ KONTEKSTİNDƏ TƏHLİLİ)

Ölkənin inkişafı həm də təhsil və mədəniyyətin tərəqqisi ilə bağlıdır. Xalqımızın tarix boyu yetişdirdiyi dahi şəxsiyyətlər bütün dünyaya səs salmışlar. Belə sənətkarlarımızdan biri adını qızıl hərflərlə tarixə yazan Nizami Gəncəvidir. Yaradıcılığı neçə əsrləri əhatə edən Nizami Gəncəvi multikulturalizm dəyərləri kontekstində də aktualdır. Dahi şairin obrazı təsviri sənətimizdə rəssamlar tərəfindən müxtəlif növlərdə işlənmişdir. Qəzənfər Xalıqovun ilk ikoqrafik obrazı, Fuad Əbdürrəhmanovun heykəltaraşlıq nümunəsi, şairin əsərlərinə müraciət edilən kitab illüstrasiyaları xüsusilə vurğulanmalıdır. Roma, Daşkənd, Sankt-Peterburq şəhərlərində ucaldılan dahi Nizaminin heykəlləri həm də ölkəmizin tanındılmasında mühüm rol oynayır.

Azərbaycan Respublikasının prezidenti İlham Əliyev 2021-ci ili Nizami Gəncəvinin 880 illiyinə həsr edilməsi haqqında sərəncam imzalamışdır. Dahi şairin yubileyinə həsr edilən heykəllərdən biri də Ukraynanın Xarkov şəhərində ucaldılmışdır. 2021-ci ilin sentyabrın 15-də Nizami Gəncəvi heykəlinin açılış mərasimi keçirilmişdir. Abidə şəhərin mərkəzində, Feyerbax meydanında ucaldılıb. Bu sənətkarlıq nümunəsi həm də Azərbaycan-Ukrayna xalqlarının dostluq, multikultural ənənələrinin inkişafına töhfə verəcəkdir.

Dahi şairə həsr edilən heykəlin müəllifi Ukraynanın xalq rəssamı Katib Məmmədovdur. Heykəltərəşin yaradıcılığı monumental və dəzgah, plastikanın vurğulanması, materialın müxtəlifliyi ilə seçilir. Heykəlin özü bürünc, postamenti isə qranitdən işlənmişdir. Hündürlüyü isə üç metrəndən çoxdur.

Bütün diqqətlər obrazın üzərinə cəmlənmişdir. Monumental heykəltərəşliyin ənənə, prinsip və sintez məsələləri əsərdə xüsusilə vurğulanmalıdır. Orta əsrlərin mühiti kompozisiyada seçilir. Drapirovkada bürüncün müxtəlif hissələrə ayrılaraq işlənməsi sənətkarın fərdi üslubuna xarakterikdir. Kompozisiyada dahi şairin hər iki əli hərəkətdədir. Bir hissədə əlini kitabların üzərinə qoymuş və lələk ilə sanki yeni əsəri üzərində işləyir. Digər bir əlini isə açılmış kağıza doğru diqqətlərini istiqamətləndirmişdir.

Qranit kürsülük bir neçə hissədən ibarətdir. Qabarıq və azaldılmış üfüqi formalar üstünlük təşkil edir. Katib Məmmədov dahi şairi mərkəzdə yerləşdirmişdir. Fəlsəfi, poetik və sənətkarlıq xüsusiyyətləri şairin heykəltaraşlıq nümunəsini digər bu mövzuda işlənən əsərlərdən fərqləndirir.

Qeyd edək ki, Katib Məmmədovun dahi şairə həsr etdiyi digər bir abidəsi Ukraynanın paytaxtı Kiyevdə ucaldılacaq. Abidə Heydər Əliyev fondunun təşəbbüsü və maliyyə dəstəyi ilə Taras Şevçenko adına Kiyev Milli universitetinin Nəbatat bağında qoyulacaq.

*Katib Məmmədov. “Nizami Gəncəvi” (2021)
(Ukrayna, Xarkov) (bürünc, qranit)*

İstifadə olunmuş ədəbiyyat siyahısı:

1. “Ukraynanın Xarkov şəhərində Nizami Gəncəvinin heykəli ucaldılıb”// Mədəniyyət qəzeti 17 sentyabr 2021

Emil Aghayev

**“NIZAMI GANJAVI” STATUE ERECTED IN KHARKOV
(ANALYSIS OF THE WORK IN ART CRITICISM)**

Nizami Ganjavi is one of the important figures in the fine arts of Azerbaijan. Katib Mammadov is the statue erected in Kharkov, Ukraine in 2021. The work is analyzed in the context of art criticism.